

زندگی من در گذر زمان

پیتر بروک

ترجمه‌ی کیومرث مرادی

نشر قطره، ۱۳۸۴

هم‌چنان که این را می‌نویسم بودن کتابی نانوشتنی را درک می‌کنم، کتابی که از خاطره‌ها بر شده و متعلق به آنهایی است که آن خاطره‌ها را به اشتراک در میان خودشان تقسیم کرده‌اند. این کتاب همان لوح مکتومی است که به درازی شب‌ها و داستان‌های پیش از خواب و جدایی‌ها و باز دیدارها، موقعیت‌های خاص با بچه‌ها، خانواده، صمیمی‌ترین دوست است و همه‌ی این‌ها خاطره‌هایی است که نه دیدنی برای چشم‌های دیگر است و نه شنیدنی برای گوش‌های دیگر.

کتاب حاضر بر آن است تا بخش بزرگی از تجربیات این مرد تاریخ‌تئاتر جهان را به علاقه‌مندان، به هنرمندان و دست‌اندرکاران تولید تئاتر و دانشجویان انتقال دهد و بستری شود که با بررسی و مطالعه‌ی آن میل به تجربه کردن و آزمون خطا و موفقیت، در درون همه بیشتر و بیشتر شود.

کتاب را می‌توان نوعی «خاطرات مجازی» نامید. اما نه به این دلیل که در نوشته‌ها دروغی وجود دارد، بلکه فن نگارش است که ثابت می‌کند ذهن قدرت ثبت و ضبط طولانی مدت خاطرات را ندارد. در مقابل ذهن می‌تواند جریان‌ات پراکنده را به گونه‌ای در خود حفظ کند که رنگ، صدا یا مزه‌ای خاص را تداعی نکرده و تنها با قدرت تخیل عینیت یابند که خود یک موهبت است.

در این کتاب، بروک تلاش می‌کند الگویی برای ابراز عقاید به دست دهد. البته او اجباری برای بیان حقایق ندارد و از طرفی درک موارد مبهم انگیزه‌های درونی فرد هم ناممکن می‌نماید. بروک معتقد است در پس این داستان موارد منفی و مسائل مبهمی وجود دارد که وی به وجود آنها پی‌نبرده و هنوز اطمینان ندارد که روابط شخصی، ناپختگی‌ها، افراط و تفریط‌ها، خصومت‌های شخصی، ماجراهای خانوادگی یا حق‌شناسی از دوستان بتوانند پیش از شکست‌ها و درخشش‌های شب‌های نخستین اجرای یک نمایش در این کتاب جای بگیرند. بروک به مکتب‌های زندگینامه‌نویسی اعتقاد ندارد که اگر جزئیات روان‌شناسی، تاریخی و اجتماعی به یکدیگر افزوده شوند تصویر حقیقی از زندگی شخصی نمایان می‌شود.

بروک به بهترین شکل بیان می‌کند که سرنخ‌هایی وجود دارند که او را در بهبود درک عملی یاری خواهند کرد، به این امید که تجربیاتش در برخی موارد به دیگران نیز کمک کند.

از دیدگاه بروک چیزی تغییر نمی‌کند. زندگی مسیر مستقیمی نیست و مطالب موجود در صفحات این کتاب همواره تکرار می‌شوند و تنها این ترتیب و توازن‌هاست که بر هم می‌خورد. همواره طرح‌ها، کارگردانی‌ها و احساسات جدیدی در میان خواهند بود.